

Transect-rapport 2178

**Barneveld, Groen van Prinstererlaan 2
Gemeente Barneveld (GD)**

Een Archeologisch Bureauonderzoek (BO) en
Inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase

transect

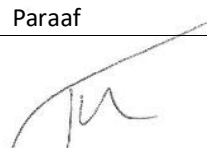
ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK ► ADVIES

bethelkerk

Colofon

Titel	Barneveld, Groen van Prinstererlaan 2, Gemeente Barneveld (NB). Een Archeologisch Bureauonderzoek (BO) en Inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase.
Rapportnummer	Transect-rapport 2178
Auteur	H.A.S. Lepage MSc, J. Rap MA
Versie	Definitief
Datum	20-05-2019
Projectnummer	19030041
Onderzoeksmelding	4700262100
Opdrachtgever	AgROM Spaarndamseweg 120 A14 2021 KA Haarlem
Uitvoerder	Transect b.v. Overijsselhaven 127 3433 PH Nieuwegein
Bevoegde overheid	Gemeente Barneveld
Adviseur bevoegde overheid	Mevr. P. Kloosterman, regio-archeoloog
Status van de rapportage	Goedgekeurd
Beheer en plaats documentatie	Transect b.v., Nieuwegein
Omslagafbeelding	Foto van het plangebied

Autorisatie		
Naam	Datum	Paraaf
Drs. T. Nales Senior KNA Prospector	20-05-2019	

ISSN: 2211-7067

© Transect b.v., Nieuwegein

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Transect aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

In opdracht van AgROM heeft Transect b.v. in april 2019 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Groen van Prinstererlaan 2 in Barneveld (gemeente Barneveld). De aanleiding van het onderzoek is de aanvraag van een bestemmingsplanwijziging voor de bouw van een nieuwe woning en de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de uitbreiding van de bestaande kerk. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 6.000 m². Bij de voorgenomen werkzaamheden zal grondverzet plaatsvinden, waardoor de oorspronkelijke bodem en daarmee eventueel aanwezige archeologische resten in het gebied kunnen worden verstoord.

Volgens het vigerende bestemmingsplan Barneveld-Noordwest (2017) geldt in het plangebied dubbelbestemming '*waarde - archeologie 1*'. De dubbelbestemming is gebaseerd op de gemeentelijke archeologische kaart (bijlage 2) waarbij het plangebied valt binnen drie zones met verschillende verwachtingswaardes:

- Hoge verwachtingswaarde, historische kern: 100 m² en 0,3 m
- Hoge verwachtingswaarde: 250 m² en 0,3 m
- Lage verwachtingswaarde: vrijstelling, met uitzondering van plangebieden met meerdere verwachtingszones.

In deze zones geldt dat bij bouwwerkzaamheden groter en dieper dan de aangestelde grenzen een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 6.000 m² en de bouwwerkzaamheden vinden plaats over een oppervlakte van in totaal 1075 m², waarbij de funderingen onder het nieuwe kerkgebouw tot ongeveer 65 cm -Mv zullen reiken. In het kader van een bestemmingsplanwijziging en omgevingsvergunning moet een archeologisch onderzoek worden uitgevoerd. Aan de hand van dit onderzoek kan vervolgens worden vastgesteld of in de bodem behoudenswaardige archeologische waardes aanwezig zijn die voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden nader onderzocht moeten worden.

Het doel van het archeologisch bureauonderzoek is het specificeren van de archeologische verwachting aan de hand van beschikbare informatie over de archeologie, cultuurhistorie, geomorfologie, bodemkunde en grondgebruik binnen en rondom het plangebied. Om de gespecificeerde archeologische verwachting te toetsen, en waar mogelijk bij te stellen, is een inventariserend veldonderzoek, verkennende fase uitgevoerd in het plangebied.

Op basis van het gecombineerde bureauonderzoek en veldonderzoek is vast te stellen dat het plangebied een lage verwachting kent op het aantreffen van intacte archeologische waarden uit alle periodes. Deze lage verwachting is gebaseerd op het ontbreken van een archeologisch relevant niveau in de top van de dekzandafzettingen, die zich bevinden onder een dik modern ophoogpakket. Dit ophoogpakket is waarschijnlijk aangebracht om huidige bebouwing in het plangebied mogelijk te maken. Bij het aanbrengen van dit pakket is het oorspronkelijke dekzandpakket waarschijnlijk verstoord geraakt. Het dekzand maakt waarschijnlijk onderdeel uit van een beekdal of de voet van een dekzandrug. Bovenop het ontbreken van een intacte bodemopbouw, vormt deze landschappelijke ligging een ongunstige locatie voor bewoning gedurende de periode Laat-Paleolithicum – Vroege Middeleeuwen. Voor de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd was reeds een lage verwachting vastgesteld, gebaseerd op de ligging op enige afstand van de historische kern van Barneveld.

Advies

In het plangebied is een lage verwachting op het aantreffen van intacte archeologische waarden vastgesteld. In het kader van de bestemmingsplanwijziging adviseren wij daarom om in het nieuw op te stellen bestemmingsplan geen nieuwe dubbelbestemming archeologie op te nemen. Daarmee kunnen eventuele toekomstige ingrepen in het plangebied zonder de noodzaak tot verder onderzoek. Ook de voorgenomen ingrepen waarvoor een omgevingsvergunning noodzakelijk is, kunnen door de lage verwachting op het aantreffen van archeologische waarden eveneens plaatsvinden zonder aanvullend archeologisch onderzoek, aangezien deze de ondergrond tot een diepte van slechts 65 cm Mv zullen verstoren. Mochten er tijdens de werkzaamheden onverhoopt toch archeologische waarden worden aangetroffen, dan wijzen wij de initiatiefnemer en de uitvoerder van de werkzaamheden op de wettelijke plicht dergelijke zaken direct te melden bij het bevoegd gezag, de gemeente Barneveld (Erfgoedwet 2016, artikel 5.10).

Het bovenstaande is een advies. Op basis van de resultaten van het onderzoek neemt het bevoegd gezag (de gemeente Barneveld) een besluit over de daadwerkelijke omgang met eventuele archeologische waarden binnen het plangebied.

Inhoud

1.	Aanleiding	7
2.	Aard en doel van het archeologisch vooronderzoek	8
3.	Afbakening van het plan- en onderzoeksgebied	9
4.	Planvorming en consequenties toekomstig gebruik	11
5.	Beleidskader	13
6.	Landschap, geomorfologie en bodem	14
7.	Archeologische verwachtingen en bekende waarden	16
8.	Historische situatie, huidig gebruik en bodemverstoringen	18
9.	Gespecificeerde archeologische verwachting	23
10.	Resultaten veldonderzoek	25
11.	Beantwoording onderzoeksvragen.....	27
12.	Conclusie en advies	28
13.	Geraadpleegde bronnen	29
Bijlage 1.	Archeologische periode-indeling voor Nederland	31
Bijlage 2.	Archeologische beleidskaart, gemeente Barneveld	32
Bijlage 3.	Geomorfologie	33
Bijlage 4.	Maaiveldhoogte	34
Bijlage 5.	Bodem	35
Bijlage 6.	Archeologische waarden en onderzoeken	36
Bijlage 7.	Boorpuntenkaart.....	37
Bijlage 8.	Foto's van boringen	38
Bijlage 9.	Boorbeschrijvingen	39

1. Aanleiding

In opdracht van AgROM heeft Transect b.v.¹ in april 2019 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in een plangebied aan de Groen van Prinstererlaan 2 in Barneveld (gemeente Barneveld). De aanleiding van het onderzoek is de aanvraag van een bestemmingsplanwijziging voor de bouw van een nieuwe woning en de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de uitbreiding van de bestaande kerk. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 6.000 m². Bij de voorgenomen werkzaamheden zal grondverzet plaatsvinden, waardoor de oorspronkelijke bodem en daarmee eventueel aanwezige archeologische resten in het gebied kunnen worden verstoord.

Volgens het vigerende bestemmingsplan Barneveld-Noordwest (2017) geldt in het plangebied dubbelbestemming '*waarde - archeologie 1*'. De dubbelbestemming is gebaseerd op de gemeentelijke archeologische kaart (bijlage 2) waarbij het plangebied valt binnen drie zones met verschillende verwachtingswaardes:

- Hoge verwachtingswaarde, historische kern: 100 m² en 0,3 m
- Hoge verwachtingswaarde: 250 m² en 0,3 m
- Lage verwachtingswaarde: vrijstelling, met uitzondering van plangebieden met meerdere verwachtingszones.

In deze zones geldt dat bij bouwwerkzaamheden groter en dieper dan de aangestelde grenzen een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 6.000 m² en de bouwwerkzaamheden vinden plaats over een oppervlakte van in totaal 1075 m², waarbij de funderingen onder het nieuwe kerkgebouw tot ongeveer 65 cm -Mv zullen reiken. In het kader van een bestemmingsplanwijziging en omgevingsvergunning moet een archeologisch onderzoek worden uitgevoerd. Aan de hand van dit onderzoek kan vervolgens worden vastgesteld of in de bodem behoudenswaardige archeologische waardes aanwezig zijn die voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden nader onderzocht moeten worden.

Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1 en het voor dit onderzoek opgestelde Plan van Aanpak (Lepage, 2019).

---

¹ Transect b.v. voldoet aan de eisen zoals gesteld in de kwaliteitsnorm 'BRL SIKB 4000', versie 4.1, en is gecertificeerd door middel van een procescertificaat. Transect b.v. is certificaathouder van de volgende protocollen: 'KNA Protocol 4001 Programma van Eisen', 'KNA Protocol 4002 Bureauonderzoek', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Overig', 'Protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek, variant Proefsleuven' en 'Protocol 4004 Opgraven', en staat geregistreerd bij het RCE en de SIKB.

2. Aard en doel van het archeologisch vooronderzoek

Het archeologisch vooronderzoek bestaat uit een gecombineerd onderzoek, te weten een archeologisch Bureauonderzoek (BO) en een Inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase.

Het doel van het archeologisch bureauonderzoek is het specificeren van de archeologische verwachting. Aan de hand van beschikbare informatie over de archeologie, cultuurhistorie, geomorfologie, bodemkunde en grondgebruik binnen en rondom de plangebieden, wordt de kans bepaald dat binnen de plangebieden archeologische resten liggen. Hiertoe is onder andere het centraal Archeologisch Informatiesysteem (Archis3) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) geraadpleegd, waarin de Archeologische Monumentenkaart (AMK) en de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) zijn opgenomen. Aanvullende (cultuur)historische informatie is verkregen uit historisch kaartmateriaal. Om inzicht te krijgen in de opbouw en ontwikkeling van het landschap zijn onder andere de bodemkaart en beschikbaar geologisch-geomorfologisch kaartmateriaal geraadpleegd. Deze informatie is aangevuld met relevante informatie uit relevante achtergrondliteratuur. Daarnaast is contact gezocht met de Vereniging *Veluwe Geslachten*, tot 30 april 2019 is geen informatie ontvangen.

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen en waar mogelijk bijstellen van de gespecificeerde archeologische verwachting, door het verzamelen van informatie over de feitelijke bodemopbouw, bodemreliëf en bodemintactheid in het plangebied. Hiermee ontstaat inzicht in de landschapsvormende processen en landschappelijke eenheden uit het verleden. Op basis hiervan kan een oordeel worden gegeven over waar, wanneer en in hoeverre het gebied in het verleden geschikt was voor de mens. Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd in de vorm van een booronderzoek (IVO-O). De toegepaste methodiek in het veld wordt beschreven bij de beschrijving van de veldresultaten (Hoofdstuk 10).

Het onderzoek probeert hiermee aan de hand van feitelijke informatie in de loop van de tekst en puntsgewijs in hoofdstuk 11, antwoord te geven op de volgende vragen:

- *Hoe heeft het plangebied oorspronkelijk in het natuurlijk landschap gelegen?*
- *Wat is de bodemopbouw, zijn er binnen de bodemopbouw archeologisch relevante bodemniveaus te onderscheiden en hoe diep liggen deze?*
- *In hoeverre zijn de archeologisch relevante bodemniveaus nog intact (verstoring, erosie, afdekkend substraat)?*
- *Wat is de archeologische verwachting van het plangebied en in hoeverre is deze te differentiëren in laag, middelhoog en hoog?*

Het resultaat van het archeologisch vooronderzoek is dit rapport met een conclusie omtrent het risico dat eventueel aanwezige archeologische waarden in de plangebieden worden verstoord als gevolg van de voorgenomen plannen. Op basis van dit rapport neemt het bevoegd gezag een beslissing in het kader van de vergunningverlening of planprocedure. Het rapport bevat waar mogelijk gegevens over de - verwachte - aan- of afwezigheid, aard, omvang, ouderdom, gaafheid, conservering en (relatieve) kwaliteit van archeologische waarden.

Het onderzoek is uitgevoerd conform protocollen 4002 (bureauonderzoek) en 4003 (inventariserend veldonderzoek) van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 4.1 (KNA 4.1).

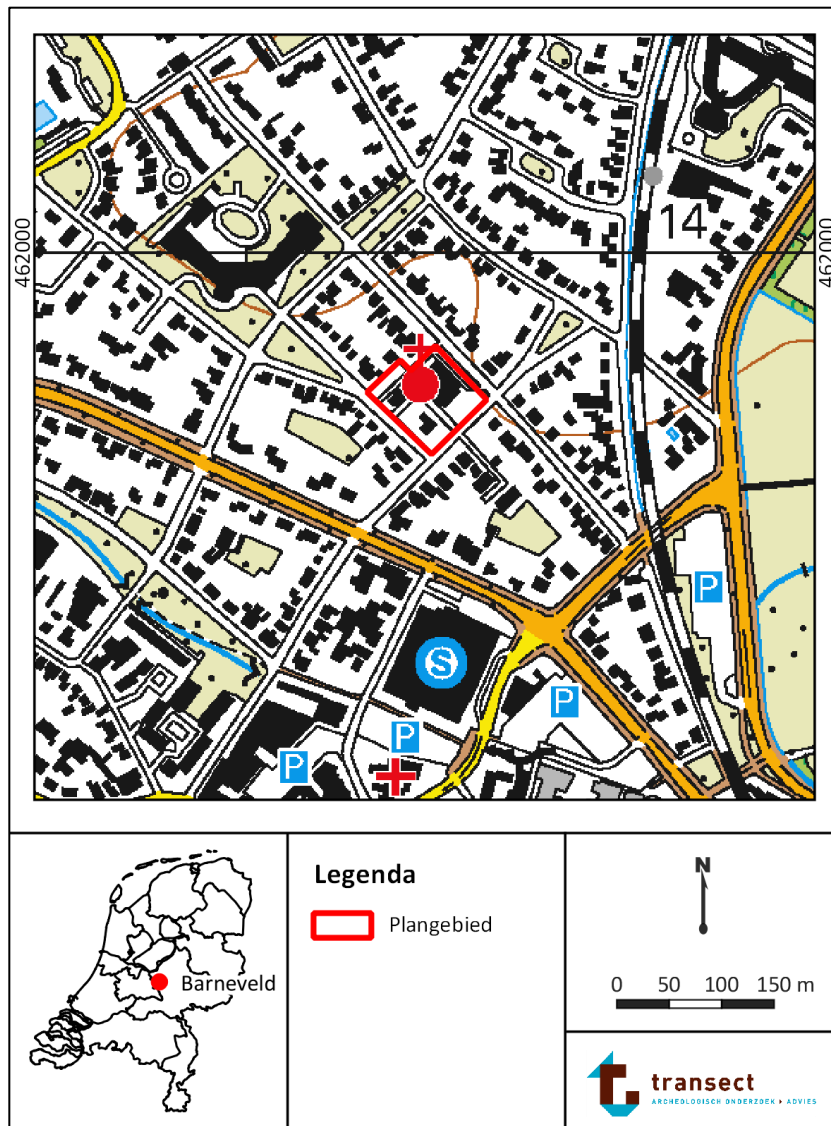
3. Afbakening van het plan- en onderzoeksgebied

Plaats	Barneveld
Toponiem	Groen van Prinstererlaan 2
Gemeente	Barneveld
Provincie	Gelderland
Kaartblad	32G
Perceelnummer	<i>Barneveld B2448 en B6236</i>
Centrumcoördinaat	168.533 / 461.863
Oppervlakte	Circa 6.000 m ²

Binnen het archeologisch onderzoek is onderscheid gemaakt tussen het plangebied en het onderzoeksgebied. Het plangebied is het gebied waarbinnen de bodemingrepen worden uitgevoerd. Het onderzoeksgebied omvat het plangebied en een deel van het direct omringende gebied in een straal van circa 500 m. Dit onderzoeksgebied wordt bij het onderzoek betrokken om tot een beter inzicht te komen in de landschappelijke, archeologische en (cultuur)historische situatie in het plangebied.

Het plangebied bevindt zich aan de Groen van Prinstererlaan 2 in Barneveld (gemeente Barneveld). De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Binnen het plangebied van 6.000 m² bestaat het voornemen om de oude woning te slopen, een nieuwe woning te realiseren en het bestaande kerkgebouw uit te breiden. Kadastraal gezien behoort het plangebied tot percelen *Barneveld B2448* en *B6236*. De noordoostelijke grens van het plangebied wordt door De Savornin Lohmanlaan gevormd, de zuidoostelijke grens door de Groen van Prinstererlaan, de zuidwestelijke grens door de Hugo de Grootlaan en de overige grenzen door de voorgenomen werkzaamheden en aanliggende percelen. Ten tijde van onderhavig onderzoek staan in het plangebied een kerkgebouw en een woning. Ook zijn er grasvelden en bestrate delen.

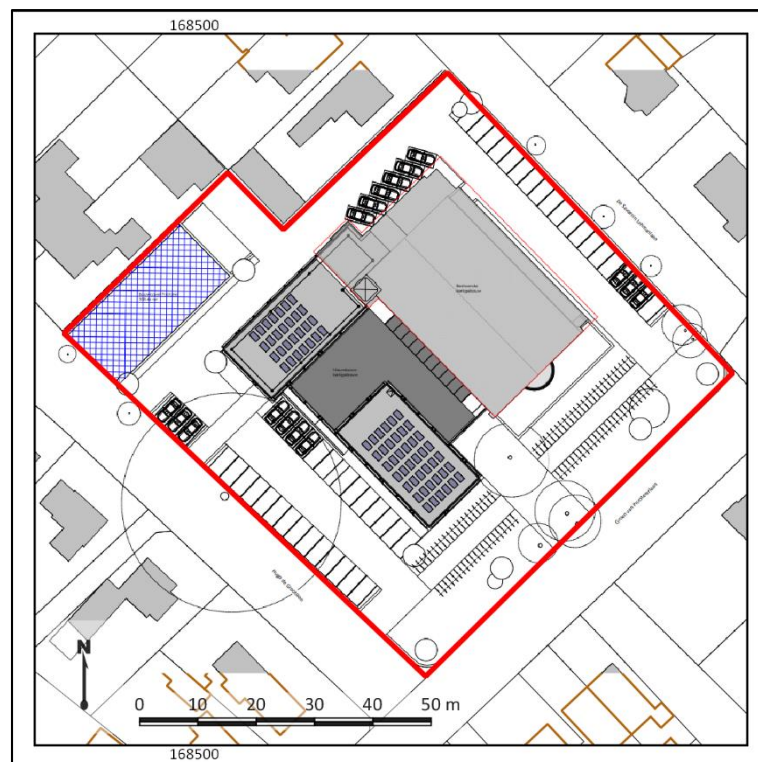

Figuur 1. Ligging van de plangebieden op een topografische kaart. Bron topografische kaart: PDOK.

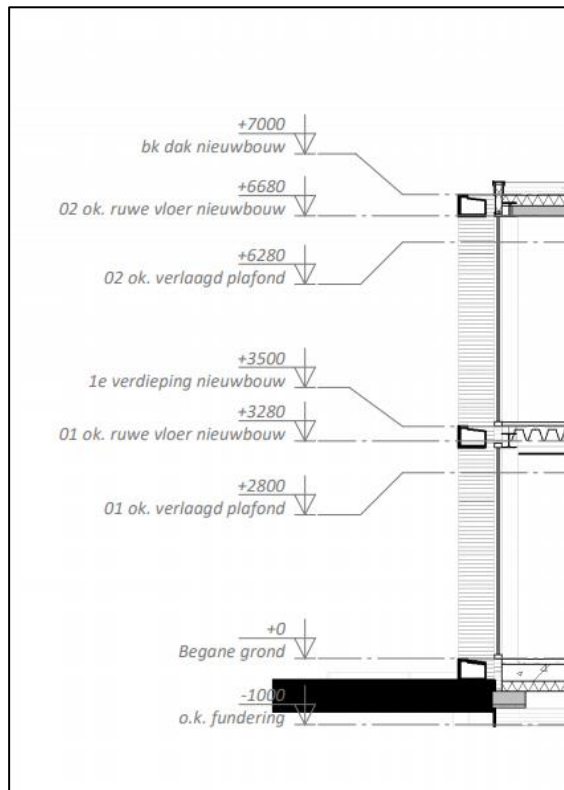
4. Planvorming en consequenties toekomstig gebruik

Planvorming	Sloop van een woning, de realisatie van een nieuwe woning en de uitbreiding van het kerk gebouw
Aard bodemverstoringen	Sloop, graaf- en bouwwerkzaamheden
Verstoringsoppervlakte	In totaal circa 1075 m ²

Binnen het plangebied van circa 6.000 m² bestaat het voornemen om de bestaande woning in het zuiden te slopen, en een nieuwe woning te realiseren, met een oppervlakte van circa 75 m² ten westen van het plangebied. Daarnaast wordt een deel van het bestaande kerkgebouw uitgebreid met 1000 m² (figuur 2). Voor de bouw van het nieuwe woonhuis zal een bestemmingsplanwijziging moeten worden aangevraagd en voor de uitbreiding van de kerk wordt een omgevingsvergunning aangevraagd. In de ontwikkelingsfase van het nieuwe woonhuis zijn nog geen bouwplannen beschikbaar. Voor de uitbreiding van het nieuwe kerkgebouw worden de funderingen tot 100 cm -peil, ongeveer 65 cm -Mv, aangelegd (zie figuur 3). Deze graaf- en bouwwerkzaamheden zullen de bodem en eventuele archeologische waarden verstoren.

Figuur 2. Nieuw situatie in het plangebied (rood omlijnd). Bron: ZOOl Architecten.

Figuur 3. Doorsnede uitbreiding kerkgebouw. Bron: ZOOl Architecten.

5. Beleidskader

Onderzoekskader	Bestemmingsplanwijziging en omgevingsvergunning
Beleidskader	Bestemmingsplan <i>Barneveld-Noordwest (2017)</i>
Onderzoeksgrenzen	>250 m ² en 0,3 m en >100 m ² en 0,3 m

In 1992 heeft Nederland het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed ondertekend; ook wel het Verdrag van Malta of Valletta genoemd, naar het eiland en de plaats waar het is ondertekend. Het Verdrag is in 1998 geratificeerd en op 1 september 2007 via de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (Wamz) geïmplementeerd. De Wamz is een wijzigingswet en omvat een wijziging van de Monumentenwet 1988, de Wet Milieubeheer, de Ontgrondingenwet en de Woningwet, op grond waarvan overheden onder andere bij bodemingrepen verplicht rekening moeten houden met het behoud van archeologische waarden. Met ingang van juli 2016 is het behoud en beheer van het Nederlandse erfgoed geregeld door één integrale Erfgoedwet. De omgang met archeologie in de fysieke leefomgeving zal in de nieuwe Omgevingswet worden geregeld, die in 2021 in werking zal treden.

Het archeologiebeleid inzake het plangebied is vastgesteld in het bestemmingsplan *Barneveld-Noordwest (2017)*. Hierop heeft het plangebied een dubbelbestemming 'waarde - archeologie - 1'. Deze dubbelbestemming is gebaseerd op de archeologische beleidskaart van de gemeente Barneveld (bijlage 2), waarop het plangebied valt binnen drie zones met verschillende verwachtingswaardes:

- Hoge verwachtingswaarde, historische kern: >100 m² en 0,3 m
- Hoge verwachtingswaarde: >250 m² en 0,3 m
- Lage verwachtingswaarde: vrijstelling, met uitzondering van plangebieden met meerdere verwachtingszones.

In deze zones geldt dat bij bouwwerkzaamheden groter en dieper dan de aangestelde grenzen een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 6.000 m² en de bouwwerkzaamheden vinden plaats over een oppervlakte van in totaal 1.075 m², waarbij de funderingen onder de uitbreiding van het kerkgebouw tot ongeveer 65 cm -Mv zullen reiken. In het kader van een bestemmingsplanwijziging en omgevingsvergunning moet een archeologisch onderzoek worden uitgevoerd. Aan de hand van dit onderzoek kan vervolgens worden vastgesteld of in de bodem behoudenswaardige archeologische waardes aanwezig zijn die voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden nader onderzocht moeten worden.

6. Landschap, geomorfologie en bodem

Archeo-regio	Midden-Nederlandse zandgebied
Geomorfologie	Onbekend
Maaiveldhoogte	Circa 9,5 m +NAP
Bodem	Onbekend
Grondwatertrap	Onbekend

Landschap

Het plangebied ligt in het Midden-Nederlandse zandgebied (Berendsen, 2005), in de Gelderse Vallei, 5 km ten noordwesten van de stuwwal van Ede. De stuwwal is tijdens het Saalien (370.000-130.000 jaar geleden) gevormd door Scandinavisch landijs en bestaat uit gestuwde pleistocene Rijn-afzettingen. De Gelderse Vallei is een diep glaciaal bekken, dat in de voorlaatste IJstijd, het Saalien, door landijs is uitgesleten. De bodem van het glaciaal bekken ligt op de diepste punten op 125 m -NAP. Als het ijs zich terugtrekt wordt de Gelderse Vallei voor een deel opgevuld met glaciolacustriene afzettingen (Formatie van Drente, De Mulder *et al.*, 2003). Tijdens het warme Eem-interglaciaal (130.000-115.000 jaar geleden) stijgt de zeespiegel tot ongeveer 8 m NAP, waardoor de zee de Gelderse Vallei binnendringt. Hierdoor komt op een diepte van 10 tot 40 m - NAP brakwaterklei behorende tot de Eem Formatie in de Gelderse Vallei voor.

In het koudste en droogste deel van het Weichselien, het Laat-Pleniglaciaal (26.000--13.000 jaar geleden), heerst in Nederland een poolklimaat. De bodem is permanent bevroren (permafrost) en vegetatie is vrijwel verdwenen. Onder deze periglaciale omstandigheden hebben wind en water vrij spel. Oudere sedimenten worden door verstuiving en sneeuwmeltwater continu omgewerkt en opnieuw afgezet. Deze zogenaamde fluvio-eolische, fluvioperiglaciale of nat-eolische zanden kenmerken zich door het voorkomen van grindsnoertjes en leemlaagjes en worden ingedeeld bij de Formatie van Boxtel. Voorheen werden deze zanden ook wel Oude Dekzanden genoemd. Aan het oppervlak komen paraboolvormige dekzandruggen voor, die gevormd zijn vóór het Allerød-interstadiaal door westelijke winden. In het Bølling-Allerød-interstadiaal (13.000-11.000 jaar geleden) verbetert het klimaat en kan de vegetatie zich herstellen, waardoor een einde komt aan de grootschalige erosie- en sedimentatie-cyclus en bodemvorming kan optreden (de zogenaamde Allerød-bodem).

Tussen 11.000 en 10.000 jaar geleden (het Jonge Dryas-stadiaal) kent Nederland een toendraklimaat. Er is sprake van discontinue permafrost en het vegetatiedek breekt open. Hierdoor kan lokaal zand gaan verstuiven dat vervolgens wordt afgezet in langgerekte en paraboolvormige ruggen. Dit puur eolisch afgezette zand wordt dekzand genoemd en vormt het Laagpakket van Wierden binnen de Formatie van Boxtel. Vroeger werden deze zanden Jonge Dekzanden genoemd. (de Mulder *et al.* 2003). In de huidige warme periode, het Holoceen (vanaf 10.000 jaar geleden), raakt het landschap bedekt door vegetatie en vindt er nauwelijks actieve sedimentatie plaats. In de loop van het Holoceen vernat het gebied door een toename van de neerslag en door kwel vanaf de stuwwallen, waardoor veengroei plaatsvindt. Dit veen vormt het Laagpakket van Griendtsveen binnen de Formatie van Boxtel (De Mulder *et al.*, 2003). Volgens Vos (2015) is heeft er ter hoogte van Barneveld en het plangebied geen veengroeiplaats gevonden. Tevens raakt het landschap doorsneden van tal van verschillende waterlopen en beken, waarbinnen kleine dekzandkopjes relatieve hoogtes vormden in een overwegend nat landschap.

Geomorfologie en maaiveldhoogte

Op de geomorfologische kaart is het plangebied gekarteerd als een bebouwd gebied (bijlage 3). Op basis van de omliggende kaartenheden ligt het plangebied waarschijnlijk op een dekzandrug (geul-, of gordel-) (kaartcode 3K14) of een dalvormige laagte, zonder veen (kaartcode 2R2), of een dekzandvlakte (kaartcode 2M9).

Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN; bijlage 4) is te herkennen dat het gebied 500 m ten zuidoosten hoger gelegen is met circa 10,5 m +NAP. 300 m ten zuidwesten van het plangebied is inderdaad een relatief lager gelegen deel aanwezig op circa 8,7 m +NAP. Het plangebied zelf ligt op de overgang tussen deze twee gebieden op een hoogte van ongeveer 9,5 m +NAP. Binnen het plangebied zijn geen hoogteverschillen te herkennen doordat deze volledig is ingericht.

Bodem en grondwater

Op de bodemkaart valt het plangebied binnen een bebouwde zone (bijlage 5). Aan de hand van de omliggende bodemeenheden kunnen in het plangebied verschillende bodems verwacht worden:

- Hoge zwarte enkeerdgronden (kaartcode zE21),
- Veldpodzolgronden (kaartcode Hn21)
- Vlakvaaggronden (kaartcode zn23)

Enkeerdgronden zijn gronden met een minstens 50 cm dik plaggendek, dat vanaf de Late Middeleeuwen is ontstaan door pluggenbemesting (De Bakker en Schelling, 1989). Mogelijk dekken dergelijke eerddekken een oudere podzolbodem af. In de omgeving komen onder andere veldpodzolgronden voor. Deze vormen zich in mineralogisch arme zandgronden en kenmerken zich door een humus- en ijzerinspoelingshorizonten (Bh- of Bhs-horizont). Een duidelijke uitspoelingshorizont (E-horizont) is niet altijd aanwezig. Bij veldpodzolgronden komen geen ijzerhuidjes onder de B-horizont voor (De Bakker en Schelling, 1989). Duinvaaggronden zijn gronden met weinige profielontwikkeling, maar met een zwakke ontwikkelde Bw-horizont op enige diepte (de Bakker en Schelling, 1989). Vlakvaaggronden zijn gronden waar periodiek hoge waterstanden voorkomen. De bovengrond is humusarm, en licht van kleur en komen vaak voor bij zandvlaktes (de Bakker en Schelling, 1989). Omdat het gebied echter binnen een bebouwde zone ligt, moet ook rekening worden gehouden met verstoringen en modern puin in de top van de bodem.

De grondwatertrap binnen het plangebied is ook niet aangegeven. Bij de hoge zwarte enkeerdgronden komt grondwatertrap VI voor. Dit duidt over het algemeen op relatief droge gronden waarbij de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) tussen 40 en 80 cm -Mv wordt aangetroffen en de gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) op een diepte van meer dan 120 cm -Mv. Met dergelijke lage grondwaterstanden en droge omstandigheden zullen in het plangebied alleen anorganische archeologische resten te verwachten zijn. Onverbrande organische resten zullen als gevolg van oxidatie en zure omstandigheden in de bodem binnen 120 cm -Mv grotendeels zijn verdwenen..

7. Archeologische verwachtingen en bekende waarden

Wettelijk beschermde monumenten	Nee
AMK-terreinen (binnen 500 m)	Nee
Archeologische waarden (binnen 500 m)	Ja

Archeologische verwachtingen

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Barneveld (bijlage 2) valt het plangebied binnen 3 zones: hoge archeologische verwachting, hoge archeologische verwachting, historische kern en een lage archeologische verwachting. Dit is gebaseerd op basis van geomorfologische en culturele kenmerken waar de kans op het aantreffen van archeologische waarden kan verschillen (de Roode en Van Oosterhout, 2008).

Bekende waarden, archeologische onderzoeken

Het plangebied heeft volgens het centraal archeologisch informatiesysteem (Archis3) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) geen archeologisch wettelijk beschermde status en is ook niet opgenomen op de Archeologische Monumentenkaart (AMK; bijlage 6). Ook zijn geen vondsten binnen het plangebied bekend en heeft binnen het plangebied nog niet eerder archeologisch onderzoek plaats gevonden. In de omgeving van het plangebied zijn wel diverse terreinen waar archeologische onderzoeken hebben plaatsgevonden en zijn er vondsten gemeld, deze worden hieronder besproken aan de hand van informatie uit Archis2 en DansEasy:

Onderzoeken

- 450 m ten noorden van het plangebied, aan de Vliegersvelderlaan is een karterend archeologisch inventariserend veldonderzoek uitgevoerd (onderzoeksmelding 2274361100). Het veldonderzoek heeft aangetoond dat het plangebied op een dekzandrug ligt. De bodem is tot ongeveer 90 cm -Mv vergraven. Onderin de boringen zijn fluvio-eolische afzettingen (ten delen verspoelde dekzanden) aangetroffen. Slechts in een boring is een veldpodzolgrond aangetroffen (Wullink en ten Broeke, 2010).
- 470 m ten oosten van het plangebied, langs de Van Zuilen van Nieveltlaan, is een bureau en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd (onderzoeksmelding 2422201100). Uit het booronderzoek blijkt dat de ondergrond bestaat uit verspoelde dekzanden, waarvan alleen de C-horizont is aangetroffen. Het dekzand is afgedekt met een 1,5 m dik humeuze bovenlaag, dit betreft geen plaggendek maar zand waarmee het terrein is opgehoogd (Boshoven en Schute, 2014).
- 270 m ten zuidoosten van het plangebied, op de kruising van de burgemeester Kuntzelaan en de Gasthuisstraat, is een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd (onderzoeksmelding 2058812100). In de boringen zijn beekafzettingen aangetroffen en wordt aangenomen dat het plangebied tot in de Late Middeleeuwen een onaantrekkelijk locatie was voor bewoning. Boven op de beekafzettingen is een 80 cm dik verstoorde zandige ophoog laag aanwezig (Meij, 2004).
- De twee onderzoeken uitgevoerd 470 m ten zuiden van het plangebied, aan de Jan van Schaffelaarstraat zijn beide bureauonderzoeken (onderzoeksmeldingen 2275917100 en 2270587100).
- Het onderzoek uitgevoerd 300 m ten zuiden van het plangebied, aan de Nieuwe Markt, is online niet beschikbaar (onderzoeksmelding 2223825100).
- Het onderzoek uitgevoerd 200 m ten noordwesten van het plangebied, aan de Savornin Lohmanlaan, is online niet beschikbaar (onderzoeksmelding 2279546100).

Vondsten

- 450 m ten zuiden van het plangebied, aan de Langstraat, zijn twee vondstmeldingen gemaakt van:
  - Een 'geröllkeule' gedateerd tot het Midden Mesolithicum tot het Midden Neolithicum. Het is niet bekend in welke omstandigheden de vondst is gedaan (vondstmelding 2760531100).
  - Bij een proefopgraving van een terrein is een waterput aangetroffen en brokken van een molensteen, de vondsten worden gedateerd tot de Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd (vondstmelding 2842430100).

Resumerend valt uit bovenstaande onderzoeken af te leiden dat zoals op het AHN te zien is, het gebied ten noorden dekzandlandschap is en in het gebied ten zuiden een beekdal aanwezig is. Het plangebied bevindt zich hier tussen. In elke onderzoek is een verstoorde bovenlaag aangetroffen tot in de C- horizont, een gevolg van de moderne aanpassingen in de vorige eeuw. In de natuurlijke onderlaag zijn verspoelde dekzanden aangetroffen. Er zijn geen vindplaatsen in de omgeving van het plangebied bekend. Waarschijnlijk is ter hoogte van het plangebied ook een moderne ophoog laag aanwezig en tot in de oorspronkelijke bodem mogelijk verstoord.

8. Historische situatie, huidig gebruik en bodemverstoringen

Historisch gebruik	Landbouw
Huidig gebruik	Kerk met terrein en woning
Bekende verstoringen	Landbouw, perceelsaanduiding, bebouwing, wegen

Historische situatie

Wanneer Barneveld precies ontstaan is, is niet exact bekend. De kerk van Barneveld wordt voor het eerst genoemd in 1333. Maar op basis van een akte waarin de naam *Wolfram Barneveld* voorkomt, wordt uitgegaan dat Barneveld in 1174 al aanwezig was. Barneveld heeft lange tijd een regiefunctie in de Gelderse Vallei en op de Veluwe gehad; al in de 13^e eeuw was het een dorp met een voornaam handelscentrum (bron: www.oudbarneveld.nl).

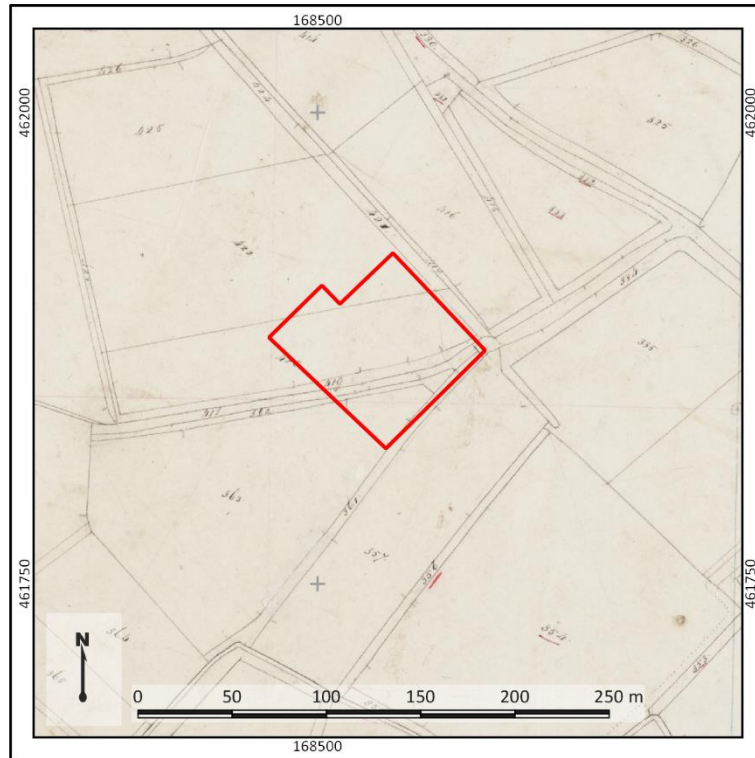
Het plangebied is gelegen 400 m ten noorden van de oorspronkelijke dorpskern van Barneveld. Op de kadastrale minuutkaart uit 1811-1832 (figuur 4) is te zien dat de omgeving van het plangebied reeds is verkaveld, maar dat er in en om het plangebied geen bebouwing aanwezig is. In het plangebied liggen twee wegen. De overige percelen worden als bouwland gebruikt. De situatie is ook te zien op de kaart uit 1870 (figuur 5). Op de kaart uit 1909 (figuur 6) is te zien dat de weg dat langs de zuidoostelijke grens van het plangebied loopt, niet meer bestaat, wel is nog perceelsaanduiding aanwezig. Deze situatie blijft zo tot ongeveer na 1955 (figuur 8). In de omgeving wordt wel ten oosten een spoorweg aangelegd, te zien op de kaart uit 1909 (figuur 6) en op de kaart uit 1931 (figuur 7) komt langs het spoor en meer bebouwing. Op de kaart uit 1962 (figuur 9) is te zien de bebouwing verder is uitgebreid tot in het plangebied. In het plangebied is in 1957 een kerk gebouwd en een jaar later is een woning in het werkkerrein gerealiseerd (bron: bagviewer.kadaster.nl). De situatie binnen het plangebied wordt daarna nagenoeg niet aangepast (figuur 10), met uitzondering van een aanbouw aan de kerk en bestrating of tuin aanleg.

Militair Erfgoed

Het plangebied heeft geen bijzondere betekenis of rol gespeeld in het militair verleden. Op de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME), tracesofwar.nl en de Kaart van Verdedigingswerken staat geen aanduiding voor de aanwezigheid van militairerfgoed in het plangebied.

Huidig gebruik en bodemverstoringen

- Tegenwoordig staan in het plangebied twee gebouwen (figuur 11): een kerk gebouwd in 1957 (1.200 m², 20%) en een woning uit 1958 (170 m², 3%). Het overige deel van het plangebied is bestraat met klinkers (2.100 m², 35 %) of is in gebruik als grasveld of tuin.
- Het huidige woonhuis zal worden gesloopt. De aanleg van het huis en de funderingen kan voor verstoring in de bovengrond hebben geleid en mogelijk de eventuele archeologische waarden verstoord, het is echter niet duidelijk in hoeverre de bodem verstoord is.
- Ook een deel van het huidige kerkgebouw zal worden gesloopt waarna er een nieuw aanbouw wordt gerealiseerd.
- Aan de hand van een KLIC-melding is bekend dat in de bodem enkele leidingen en kabels zijn aangelegd, deze hebben doorgaans een diepte van 80 cm -Mv, en kunnen ook voor verstoringen in de ondergrond hebben geleid (aangegeven op bijlage 9).

Figuur 4. Het plangebied (rood omlijnd) op het kadastrale minuutplan uit 1811-1832. Bron: RCE

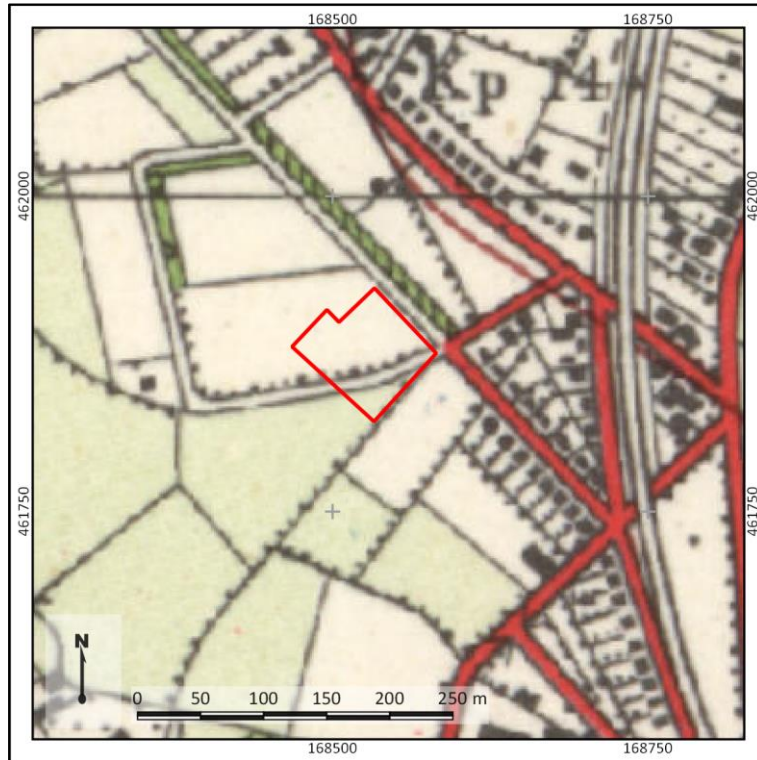
Figuur 5. Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit 1870. Bron: topotijdreis.nl.

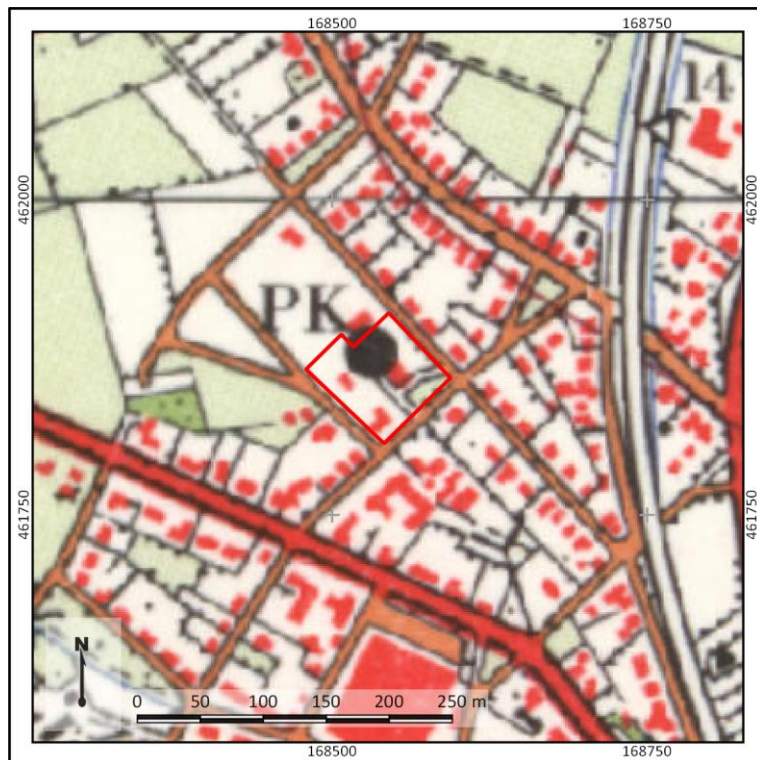
Figuur 6. Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit 1909. Bron: topotijdreis.nl.

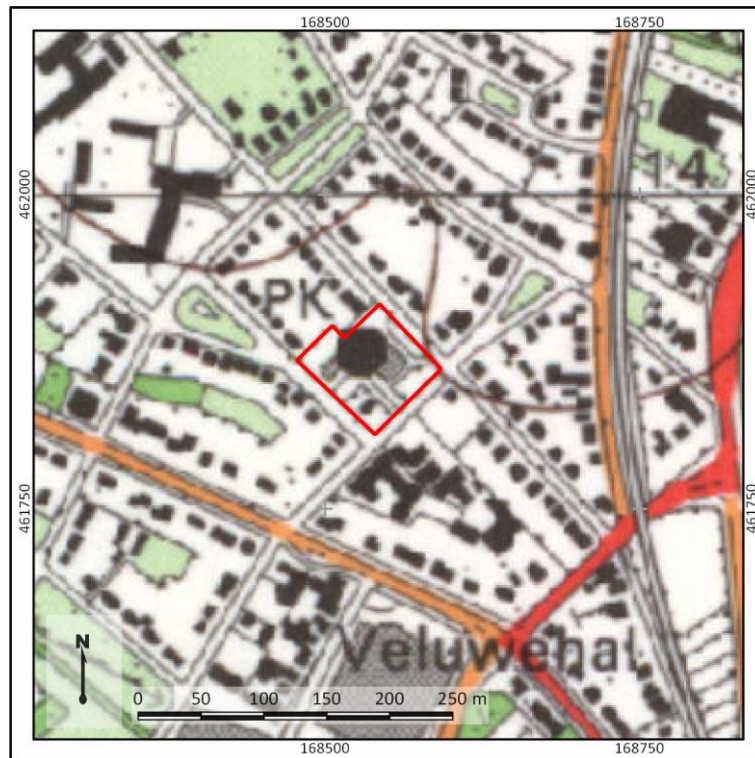
Figuur 7. Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit 1931. Bron: topotijdreis.nl.

Figuur 8. Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit 1955. Bron: topotijdreis.nl

Figuur 9. Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit 1962. Bron: topotijdreis.nl

Figuur 10. Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit 1990. Bron: topotijdreis.nl.

Figuur 11. Het plangebied (rood omlijnd) op een recente luchtfoto. Bron: PDOK.

9. Gespecificeerde archeologische verwachting

Kans op archeologische waarden	Hoog: Laat-paleolithicum - Nieuwe Tijd
Complextypen	Kampementen, nederzettingen, sporen van landgebruik
Stratigrafische positie	In de top van de dekzandafzettingen
Diepteligging	Vanaf maaiveld, onder de bouwvoor (30 cm -Mv) en onder een beschermende esdek van minstens 50 cm dik.

Het doel van het archeologisch bureauonderzoek is het specificeren van de archeologische verwachting aan de hand van beschikbare informatie over de archeologie, cultuurhistorie, geomorfologie, bodemkunde en grondgebruik binnen en rondom het plangebied. Om de gespecificeerde archeologische verwachting te toetsen, en waar mogelijk bij te stellen, zal een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd moeten worden in het plangebied.

Aanwezigheid en dichtheid

Aan de hand van het bureauonderzoek heeft het plangebied een hoge verwachting voor de perioden Laat Paleolithicum tot de Nieuwe Tijd. Het landschap in de omgeving van het plangebied is ontstaan in het laatste ijstijd, het Weichselien, waarbij een dekzandrug werd gevormd. Tijdens het Holoceen (vanaf 10.000 jaar geleden), was door het verbeteren van het klimaat bewoning mogelijk ter hoogte van het plangebied vanaf het Laat-Paleolithicum. Op basis van het AHN en de geomorfologische kaart ligt het plangebied op de zuidwestelijke flank van een dekzandrug. Verder ten zuiden is een natuurlijke laagte aanwezig, waardoor het plangebied op een landschappelijke gradiënt gelegen was. In dergelijke gebieden was er sprake van een grote biodiversiteit, waardoor de voedselrijkdom voor de mens groot was. Hierdoor is het theoretisch zeer mogelijk dat vanaf het Laat-Paleolithicum ter hoogte van het plangebied bewoning is geweest.

Het plangebied is gelegen 400 m ten noorden van de oorspronkelijke dorpskern van Barneveld, dat ontstaan is in ongeveer de 12^e eeuw. Het plangebied werd waarschijnlijk enkel als landbouwgrond gebruikt, maar het is niet onwaarschijnlijk dat er een boerderij in het plangebied heeft gestaan. Vanaf het begin van de 19^e eeuw hebben in het plangebied twee wegen gelopen. Een hiervan is aan het begin van de 20^e eeuw verwijderd maar een weg heeft in oost-westelijke richting dwars door het plangebied gelopen. Dit heeft waarschijnlijk voor verstoringen gezorgd. Het plangebied lijkt aan de hand van topografische kaarten ongebouwd te zijn geweest, tot in 1957 wanneer een deel van het huidige kerkgebouw is gebouwd en in 1958 wanneer een woonhuis werd gerealiseerd.

Stratigrafische positie

Het archeologisch relevante niveau bevindt zich vanaf maaiveld, onder de bouwvoor (30 cm -Mv). Aan de hand van onderzoeken in de omgeving van het plangebied is mogelijk een moderne ophooglaag aanwezig, waarschijnlijk aangebracht bij de uitbreiding van de bebouwing van Barneveld in de 20^e eeuw. De ophoog laag kan tot 1 m dik zijn en kan (modern) puin bevatten. Ook kunnen in het plangebied hoge zwarte enkeerdgronden verwacht worden. Deze gronden hebben een 50 cm dik esdek dat is ontstaan door het aanbrengen van mest, in de Late Middeleeuwen tot de Nieuwe Tijd. De onderliggende oorspronkelijke bodem, waar in de top vonden uit het Laat-Paleolithicum tot de Vroege Middeleeuwen worden verwacht (vanaf circa 50 cm -Mv) kan door dit esdek zijn beschermd of juist verstoord door ploegwerkzaamheden.

Complextypen

In het plangebied worden voor de periode Laat-Paleolithicum tot Neolithicum nederzettingsterreinen, grafvelden en overige sporen van landgebruik verwacht. Dergelijke resten kenmerken zich door bijvoorbeeld de aanwezigheid van aardewerk, houtskool, vuursteen en (verbrand) botmateriaal. Deze resten kunnen mogelijk verstoord zijn door ploegwerkzaamheden. Voor de Neolithicum periode kunnen ook haardkuilen, waterputten en huisplattegronden aanwezig zijn. Vondstcomplexen kunnen uiteenlopen van enkele vierkante meters tot honderden vierkante meters.

Voor de periodes Bronstijd - Vroege Middeleeuwen kunnen erven, bestaande uit een boerderij, bijgebouwen en waterputten aangetroffen worden. Ook is het mogelijk crematie- of grafvelden aan te treffen. Deze terreinen kunnen zich kenmerken door een aaneengesloten archeologische laag, die op grond van kleur verschilt van de oorspronkelijk aanwezige lagen of een dichte vondststrooiing. De vorming hiervan hangt met name af van de langdurigheid van eventuele bewoning op die plek. Kortstondige bewoning, sporen van landgebruik en grafvelden zullen zich namelijk juist kenmerken door grondsporen en verkleuringen in de bodem en in veel mindere mate door de aanwezigheid van vondstmateriaal. Vindplaatsen uit deze periodes bestaan uit enkele honderden vierkante meters.

Voor de periode Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd worden archeologische waarden verwacht die in de context staan van landbouw. Hierbij kunnen ploegsporen aanwezig zijn maar ook hooischuren kunnen in het plangebied hebben gestaan. Het is ook mogelijk losse vondsten in het opgebracht esdek aan te treffen.

De conservering van de vondsten is afhankelijk van de mate van verstoring binnen het plangebied. Onderzoeken uitgevoerd in de omgeving van het plangebied hebben geven aan dat de top van het archeologische niveau in de omgeving van het plangebied vaak niet bewaard is gebleven. Ook heeft dwars voor het plangebied een weg tot in de helft van de 20^e eeuw gelopen waardoor dit deel waarschijnlijk verstoord is en de aanleg van het kerkgebouw en de woning kan ook tot verstoringen in de ondergrond hebben geleid.

10. Resultaten veldonderzoek

Onderzoekstrategie	Verkennd booronderzoek
Aantal boringen	5
Type boor	Edelmanboor
Boordiameter	7 cm
Maximale boordiepte	130 cm -Mv

Werkwijze

Het doel van het veldonderzoek is het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting in het plangebied, zoals opgesteld in Hoofdstuk 9 van dit rapport. Hiertoe is in het plangebied een verkennend booronderzoek uitgevoerd (conform het opgestelde Plan van Aanpak; Lepage, 2019). De boringen zijn gebruikt om de mate van intactheid van de bodem te bepalen, inzicht te krijgen in de bodemopbouw en landschappelijke ligging van het plangebied. In totaal zijn in het plangebied vijf boringen gezet (boring 1 t/m 5).

De boringen zijn handmatig gezet met behulp van een Edelmanboor met een diameter van 7 centimeter tot in de top van Pleistocene afzettingen. De boringen hebben een maximale diepte van 130 cm -Mv. De locaties van de boringen zijn zo gelijkmatig mogelijk verdeeld over het plangebied, waarbij ook rekening is gehouden met de bestaande bebouwing en de aanwezige kabels en leidingen. De ligging van de boorpunten is opgenomen in bijlage 7. In het veld is de locatie van de boringen bepaald met behulp van een meetlint aan de hand van de lokale topografie, de hoogteligging ten opzichte van NAP is afgeleid van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN; bijlage 4). Na afloop van de beschrijving zijn de boringen doorzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals bot, aardewerk, baksteen, bewerkt vuursteen en houtskool). De boringen zijn beschreven volgens de NEN5104 en de Archeologische Standaard Boorbeschrijving methode (ASB; SIKB 2008). De foto's en boorbeschrijvingen zijn opgenomen in bijlagen 8 en 9.

Veldwaarnemingen

Ten tijde van het veldonderzoek zijn geen zaken aangetroffen die afwijken van hetgeen vooraf is beschreven in het bureauonderzoek. De verharding van het terrein bestaat uit klinkers en lijkt in sterke mate geëgaliseerd te zijn door het opbrengen van materiaal. Het gazon aan de oostzijde van de kerk, rondom boorpunt 5, kent een geleidelijke daling in oostelijke richting. Aan de hand van de zichtbare situatie aan maaiveld in het plangebied zijn echter nog geen uitspraken te doen over de staat van de ondergrond in het plangebied. Een impressie van het plangebied is weergegeven in figuur 12.

Figuur 12. Foto's van het plangebied ten tijde van het veldonderzoek. Fotograaf: J. Rap

Lithologie en bodemopbouw

De bodemopbouw in het plangebied is zeer uniform. Vanaf maaiveld tot een diepte van 60 tot 120 cm -Mv een pakket matig humeus matig fijn bontgekleurd zand aangetroffen, geïnterpreteerd als een modern ophoogpakket. In dit pakket is plastic, grof grijs puin en grof rood puin aangetroffen. Boringen 1, 3 en 4 zijn meermaals in dit pakket gestaakt op een diepte van 60-120 cm -Mv. In boring 3 bevindt dit pakket zich tot onder het grondwaterniveau. Door de combinatie van grondwater en puin loopt het pakket uit de boor.

Alleen in boringen 2 en 5 is onder dit pakket, dat lijkt te zijn aangebracht tot op de grondwaterspiegel van circa 100 cm -Mv, een pakket matig fijn geelgrijs zand aangetroffen. Dit betreft waarschijnlijk het oorspronkelijke dekzandpakket. Het vertoont een zwakke siltigheid en het ontbreekt aan enige vorm van bodemvorming. Mogelijk betreft het de voet van een dekzandrug een laag deel van een beekdal. Onder invloed van het aanwezige grondwater loopt ook het dekzandpakket uit de boor. De boringen zijn daarom beëindigd op een diepte van 120 en 130 cm -Mv.

Archeologische indicatoren

In de boringen zijn vele onbepaalde fragmenten rood bouwpuin aangetroffen samenhangend met een modern ophoogdek. Er zijn echter geen relevante dateerbare archeologische indicatoren aangetroffen. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat het opsporen van archeologische indicatoren niet het hoofddoel van het onderzoek is geweest, dit vereist een meer intensieve en gebiedsspecifieke onderzoeksstrategie.

Archeologische interpretatie

Uit het veldonderzoek is gebleken dat in het plangebied geen sprake is van een archeologisch relevant niveau. De bodemopbouw bestaat uit humeus recent opgebracht pakket waarin sprake is van veel puin, tot dieptes van 60-120 cm -Mv vrijwel direct op een dekzandpakket waarin geen sprake is van bodemvorming. Mogelijk is een deel van de oorspronkelijke bodemopbouw opgenomen in het ophoogpakket ter stabilisatie van de ondergrond, voorafgaand aan de bouw van de *Bethel*-kerk in het plangebied. Eventuele bodemvorming (bijvoorbeeld een podzol) zou een aanwijzing zijn voor de aanwezigheid van eventuele archeologische waarden. Omdat het hieraan ontbreekt, kan de vooraf opgestelde hoge verwachting op het aantreffen van archeologische waarden naar een lage verwachting worden bijgesteld.

Door de doorwerking van het dekzandpakket is het slechts beperkt mogelijk uitspraken te doen over de oorspronkelijke landschappelijke ligging. Mogelijk ligt het plangebied aan de voet van een dekzandrug cq. aan de rand van een beekdal, maar door de vergraving van de top van een eventuele top van een dekzandrug kan een vertekend beeld zijn ontstaan.

11. Beantwoording onderzoeksvragen

- **Hoe heeft het plangebied oorspronkelijk in het natuurlijk landschap gelegen?**

Het plangebied heeft oorspronkelijk in een dekzandgebied gelegen, mogelijk aan rand van een beekdal of aan de voet van een dekzandrug. Hierop is recent een ophoogpakket aangebracht, waarschijnlijk om de bouw van de huidige bebouwing in het plangebied mogelijk te maken.

- **Wat is de bodemopbouw, zijn er binnen de bodemopbouw archeologisch relevante bodemniveaus te onderscheiden en hoe diep liggen deze?**

Binnen de bodemopbouw zijn geen archeologisch relevante niveaus te ontdekken. De bodemopbouw bestaat uit een modern ophoogpakket dat mogelijk doorgewerkt is met de oorspronkelijke bodemopbouw, een dekzandpakket. In het resterende dekzandpakket zijn geen restanten van bodemvorming aangetroffen.

- **In hoeverre zijn de archeologisch relevante bodemniveaus nog intact (verstoring, erosie, afdekkend substraat)?**

N.v.t.

- **Wat is de archeologische verwachting van het plangebied en in hoeverre is deze te differentiëren in laag, middelhoog en hoog?**

De archeologische verwachting in het plangebied kan naar laag worden bijgesteld. Er is tot een diepte van 60-120 cm -Mv sprake van een modern ophoogpakket waarin sprake is van veel puin. Dit ophoogpakket is waarschijnlijk aangebracht om de bouw van de huidige panden in het plangebied mogelijk te maken en heeft mogelijk een verstoring van het dekzandpakket verstoord gemaakt. Voorzover oorspronkelijk sprake is geweest van een landschappelijke ligging met een hoge verwachting op het aantreffen van archeologische waarden, zullen eventuele archeologische waarden door de moderne ingrepen verstoord zijn geraakt. Gezien de grondwaterstand ten opzichte van het dekzandpakket ten tijde van het veldonderzoek, is het echter waarschijnlijker dat het plangebied ook in een onaantrekkelijk gebied heeft gelegen. Mogelijke landschapstypen zijn de voet van een dekzandrug of in het beekdal.

12. Conclusie en advies

Conclusie

Op basis van het gecombineerde bureauonderzoek en veldonderzoek is vast te stellen dat het plangebied een lage verwachting kent op het aantreffen van intacte archeologische waarden uit alle periodes. Deze lage verwachting is gebaseerd op het ontbreken van een archeologisch relevant niveau in de top van de dekzandafzettingen, die zich bevinden onder een dik modern ophoogpakket. Dit ophoogpakket is waarschijnlijk aangebracht om huidige bebouwing in het plangebied mogelijk te maken. Bij het aanbrengen van dit pakket is het oorspronkelijke dekzandpakket waarschijnlijk verstoord geraakt. Het dekzand maakt waarschijnlijk onderdeel uit van een beekdal of de voet van een dekzandrug. Bovenop het ontbreken van een intacte bodemopbouw, vormt deze landschappelijke ligging een ongunstige locatie voor bewoning gedurende de periode Laat-Paleolithicum – Vroege Middeleeuwen. Voor de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd was reeds een lage verwachting vastgesteld, gebaseerd op de ligging op enige afstand van de historische kern van Barneveld.

Advies

In het plangebied is een lage verwachting op het aantreffen van intacte archeologische waarden vastgesteld. In het kader van de bestemmingsplanwijziging adviseren wij daarom om in het nieuw op te stellen bestemmingsplan geen nieuwe dubbelbestemming archeologie op te nemen. Daarmee kunnen eventuele toekomstige ingrepen in het plangebied zonder de noodzaak tot verder onderzoek. Ook de voorgenomen ingrepen waarvoor een omgevingsvergunning noodzakelijk is, kunnen door de lage verwachting op het aantreffen van archeologische waarden eveneens plaatsvinden zonder aanvullend archeologisch onderzoek, aangezien deze de ondergrond tot een diepte van slechts 65 cm Mv zullen verstoren. Mochten er tijdens de werkzaamheden onverhoopt toch archeologische waarden worden aangetroffen, dan wijzen wij de initiatiefnemer en de uitvoerder van de werkzaamheden op de wettelijke plicht dergelijke zaken direct te melden bij het bevoegd gezag, de gemeente Barneveld (Erfgoedwet 2016, artikel 5.10).

Het bovenstaande is een advies. Op basis van de resultaten van het onderzoek neemt het bevoegd gezag (de gemeente Barneveld) een besluit over de daadwerkelijke omgang met eventuele archeologische waarden binnen het plangebied.

13. Geraadpleegde bronnen

Archeologische kaarten en databestanden

- Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.
- Archeologisch Informatie Systeem (Archis3), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2015.
- Geologische Overzichtskaart van Nederland (2010), TNO.
- www.ahn.nl
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.planviewer.nl
- www.topotijdreis.nl
- www.bodemloket.nl
- www.dinoloket.nl
- www.edugis.nl
- www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl
- www.ikme.nl
- www.dans.easy.knaw.nl
- www.pdok.nl
- www.hdc.vu.nl/nl/online-informatie/ikgn/index.aspx
- www.landschapinnederland.nl/militaire-landschapskaart
- www.bagviewer.kadaster.nl
- IKGn: www.hdc.vu.nl/nl/online-informatie/ikgn/index.aspx

Afbeeldingen

Figuur 1. Ligging van de plangebieden op een topografische kaart. Bron topografische kaart: PDOK.	10
Figuur 2. Nieuw situatie in het plangebied (rood omlijnd). Bron: ZOOL Architecten.	11
Figuur 3. Doorsnede uitbreiding kerkgebouw. Bron: ZOOL Architecten.	12
Figuur 4. Het plangebied (rood omlijnd) op het kadastrale minuutplan uit 1811-1832. Bron: RCE	19
Figuur 5. Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit 1870. Bron: topotijdreis.nl.	19
Figuur 6. Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit 1909. Bron: topotijdreis.nl.	20
Figuur 7. Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit 1931. Bron: topotijdreis.nl.	20
Figuur 8. Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit 1955. Bron: topotijdreis.nl	21
Figuur 9. Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit 1962. Bron: topotijdreis.nl	21
Figuur 10. Het plangebied (rood omlijnd) op een topografische kaart uit 1990. Bron: topotijdreis.nl.	22
Figuur 11. Het plangebied (rood omlijnd) op een recente luchtfoto. Bron: PDOK.	22
Figuur 12. Foto's van het plangebied ten tijde van het veldonderzoek. Fotograaf: J. Rap	25

Literatuur

Bakker, H. de, en J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus*, Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland*, Assen.

Boshoven, E.H. en I.A. Schute, 2014. *Plangebied De Schaffelaar, Gemeente Barneveld, Archeologisch vooronderzoek: een bureau en inventariserend veldonderzoek*. RAAP-rapport 2835.

Cohen, K.M., E. Stouthamer, H.J. Pierik, en A.H. Geurts, 2012. *Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta*. Utrecht.

Lepage, H.A.S., 2019. *Plan van Aanpak Barneveld, Groen van Prinstererlaan 2. Transect.*

Meij, A.M.V., 2004. *Plangebied Kapteijnstraat, gemeente Barneveld; een inventariserend archeologisch onderzoek.* RAAP-notitie 616.

Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhof, en T.E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland.* Houten.

Roode F. de en F. van Oosterhout, 2008. *Archeologische monumentenzorg in de gemeente Barneveld: Deel 1: beleidsnota archeologische monumentenzorg; Deel 2: toelichting op de archeologische waarden- en verwachtingskaart.* RAAP-rapport 1682.

Stouthamer, E., K.M. Cohen en W.Z. Hoek. *De vorming van het Land.* Utrecht: Perspectief Uitgevers, 2015.

Vos, P.C., 2015. Compilation of the Holocene paleogeographical maps of the Netherlands, in P.C. Vos (ed.), *The origin of the Dutch coastal landscape*, Groningen, 50-81.

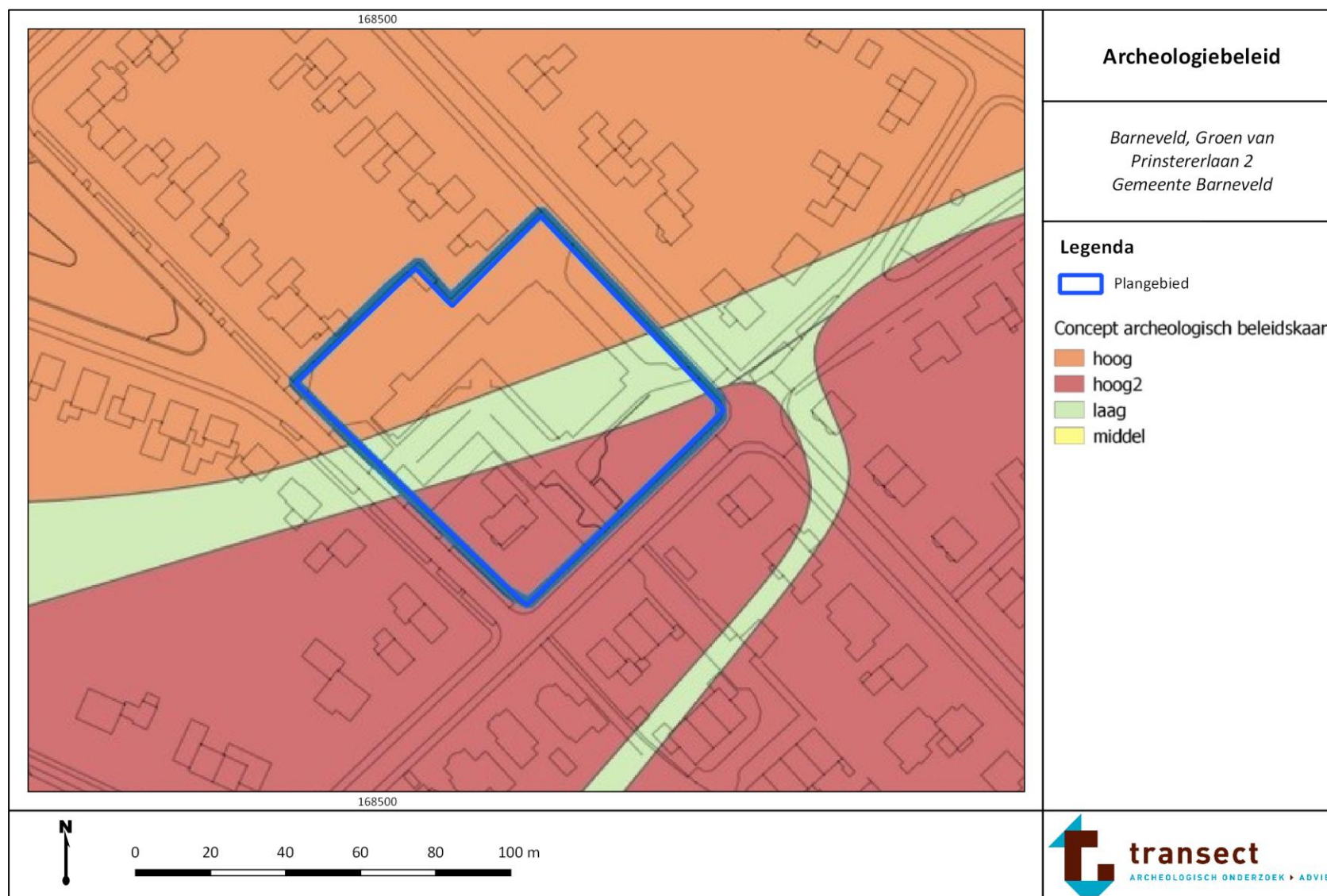
Vos, P.C./S. de Vries, 2015. *2e generatie paleogeografische kaarten van Nederland (versie 2.0).* sd, www.archeologieinnederland.nl (11-30-2015).

Wullink A.J. en E.M. ten Broeke, 2010. *Een karterend archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan de Vliegersvelderlaan te Barneveld.* ARC-Rapporten 2010-22.

Bijlage 1. Archeologische periode-indeling voor Nederland

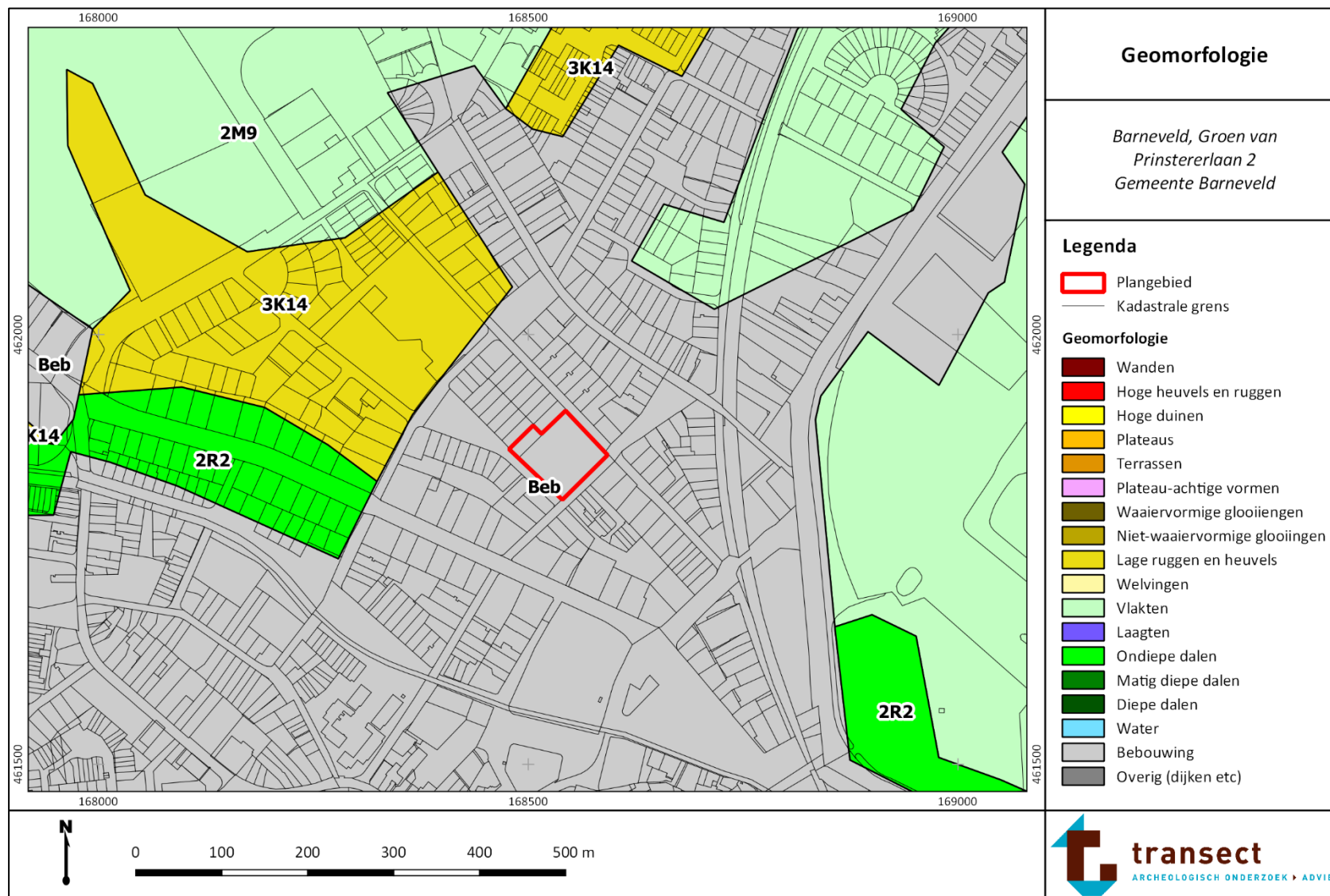
Periode	Deel-/subperiode	Van	Tot
Recent		1945 na Chr.	2050 na Chr.
Nieuwe Tijd	Late-Nieuwe tijd	1850 na Chr.	1945 na Chr.
	Midden-Nieuwe tijd	1650 na Chr.	1850 na Chr.
	Vroege-Nieuwe tijd	1500 na Chr.	1650 na Chr.
Middeleeuwen	Late-Middeleeuwen B	1250 na Chr.	1500 na Chr.
	Late-Middeleeuwen A	1050 na Chr.	1250 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen D	900 na Chr.	1050 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen C	725 na Chr.	900 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen B	525 na Chr.	725 na Chr.
	Vroege-Middeleeuwen A	450 na Chr.	525 na Chr.
Romeinse Tijd	Laat-Romeinse tijd B	350 na Chr.	450 na Chr.
	Laat-Romeinse tijd A	270 na Chr.	350 na Chr.
	Midden-Romeinse tijd B	150 na Chr.	270 na Chr.
	Midden-Romeinse tijd A	70 na Chr.	150 na Chr.
	Vroeg-Romeinse tijd B	25 na Chr.	70 na Chr.
	Vroeg-Romeinse tijd A	12 voor Chr.	25 na Chr.
IJzertijd	Late-IJzertijd	250 voor Chr.	12 voor Chr.
	Midden-IJzertijd	500 voor Chr.	250 voor Chr.
	Vroege-IJzertijd	800 voor Chr.	500 voor Chr.
Bronstijd	Late-Bronstijd	1100 voor Chr.	800 voor Chr.
	Midden-Bronstijd B	1500 voor Chr.	1100 voor Chr.
	Midden-Bronstijd A	1800 voor Chr.	1500 voor Chr.
	Vroege-Bronstijd	2000 voor Chr.	1800 voor Chr.
Neolithicum	Laat-Neolithicum B	2450 voor Chr.	2000 voor Chr.
	Laat-Neolithicum A	2850 voor Chr.	2450 voor Chr.
	Midden-Neolithicum B	3400 voor Chr.	2850 voor Chr.
	Midden-Neolithicum A	4200 voor Chr.	3400 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum B	4900 voor Chr.	4200 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum A	5300 voor Chr.	4900 voor Chr.
Mesolithicum	Laat-Mesolithicum	6450 voor Chr.	4900 voor Chr.
	Midden-Mesolithicum	7100 voor Chr.	6450 voor Chr.
	Vroeg-Mesolithicum	8800 voor Chr.	7100 voor Chr.
Paleolithicum	Laat-Paleolithicum B	18.000 BP	8.800 voor Chr.
	Laat-Paleolithicum A	35.000 BP	18.000 BP
	Midden-Paleolithicum	300.000 BP	35.000 BP
	Vroeg-Paleolithicum	-	300.000 BP

Bijlage 2. Archeologische beleidskaart, gemeente Barneveld

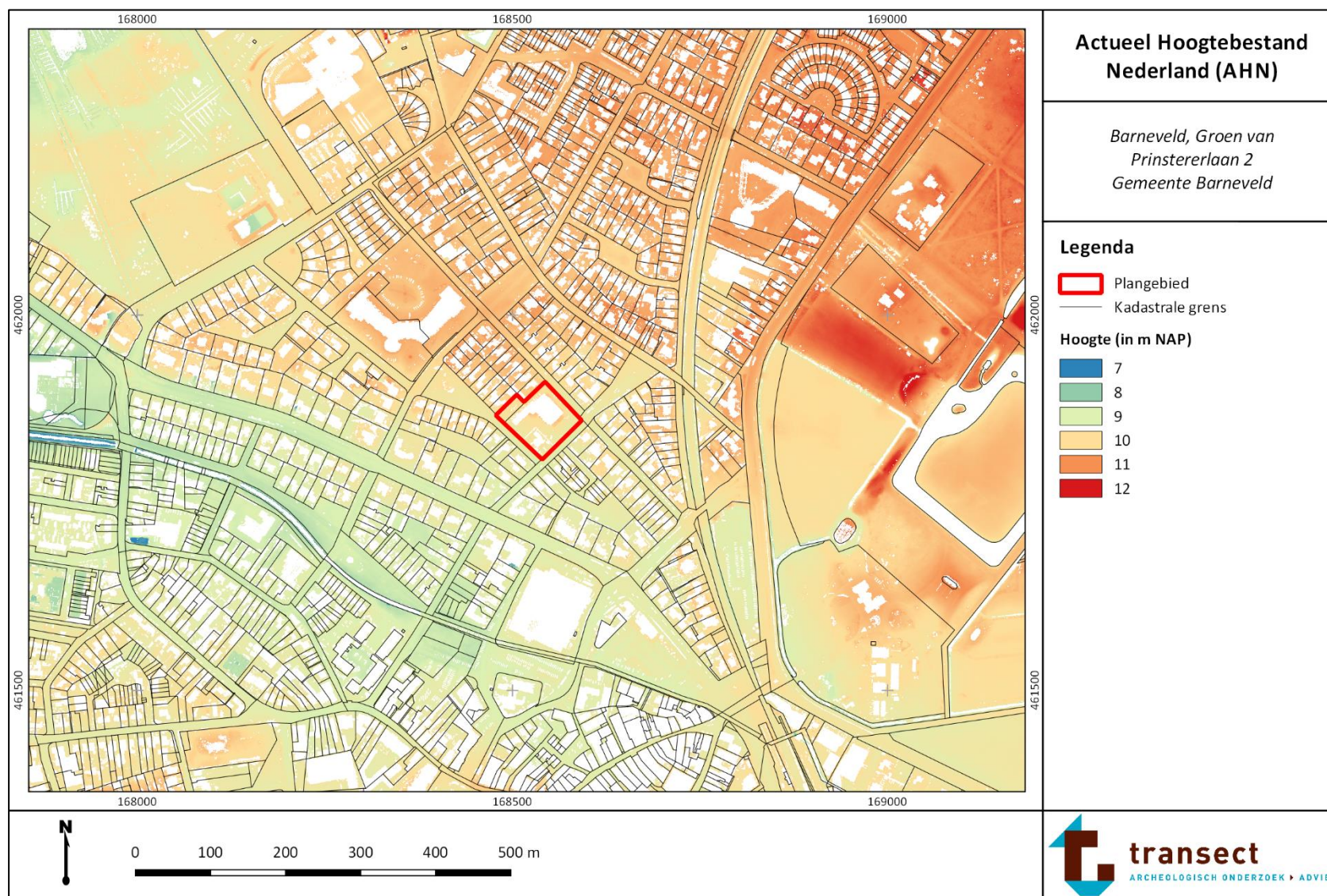

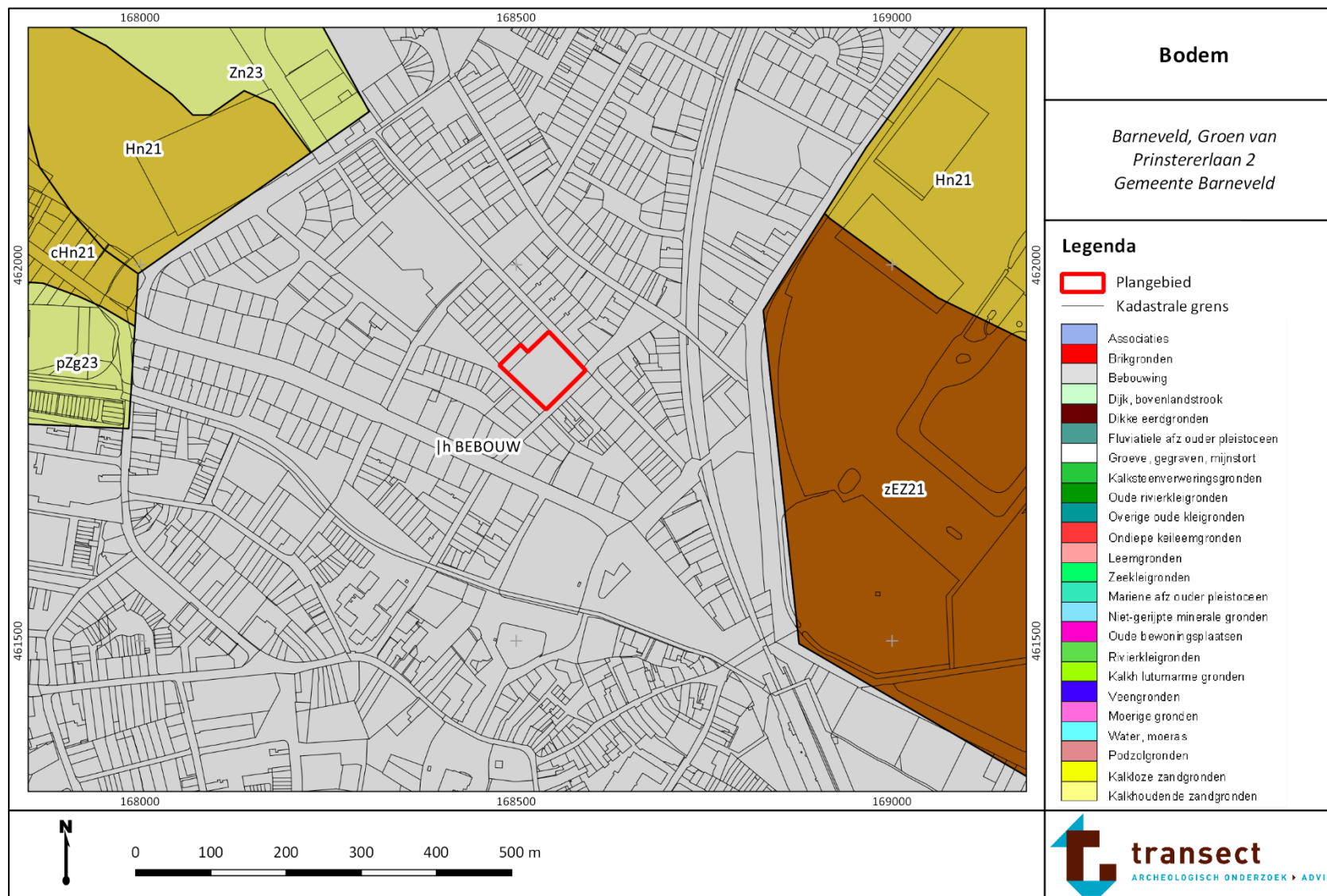
Bijlage 3. Geomorfologie

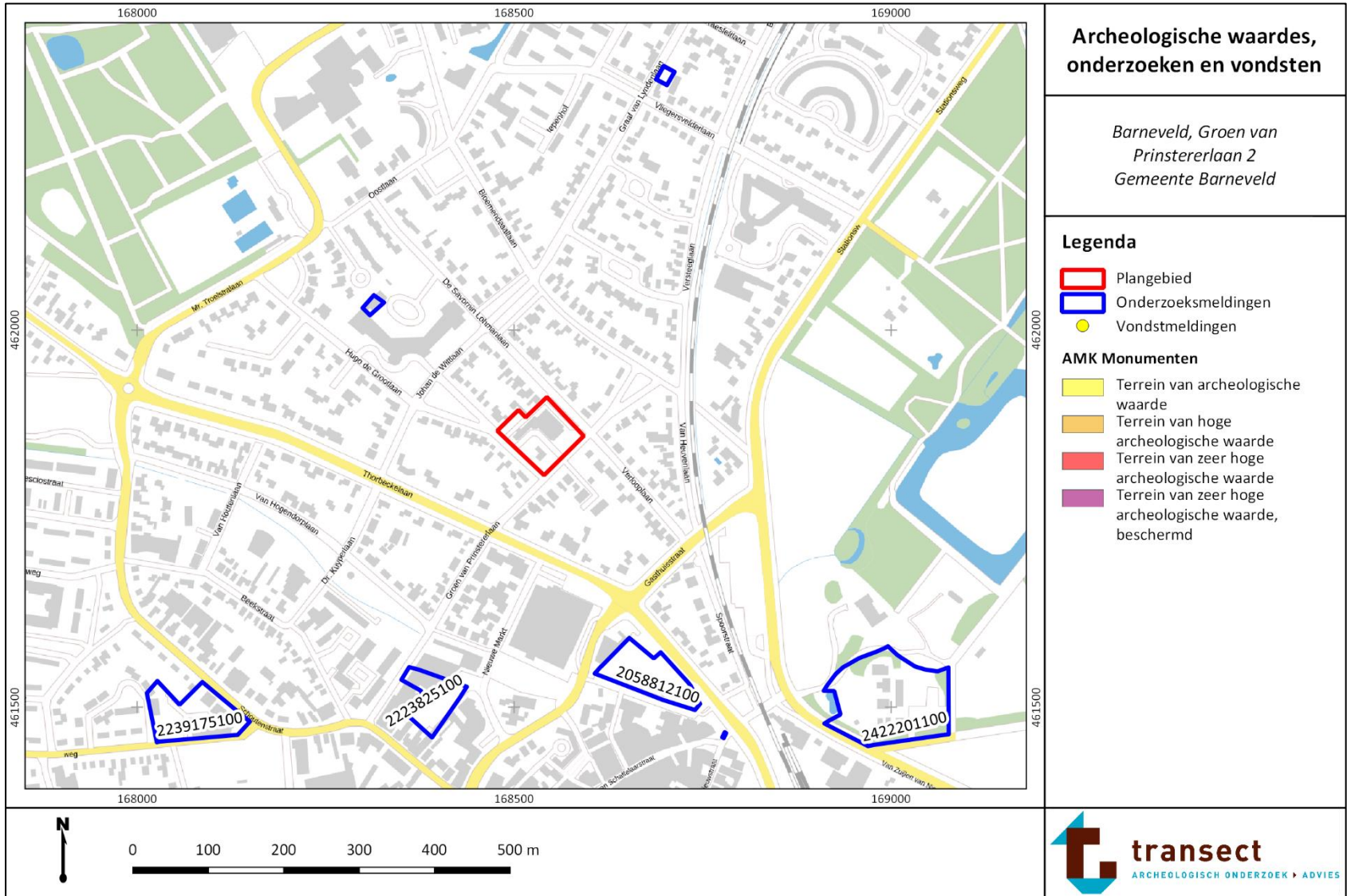
Bijlage 4. Maaiveldhoogte

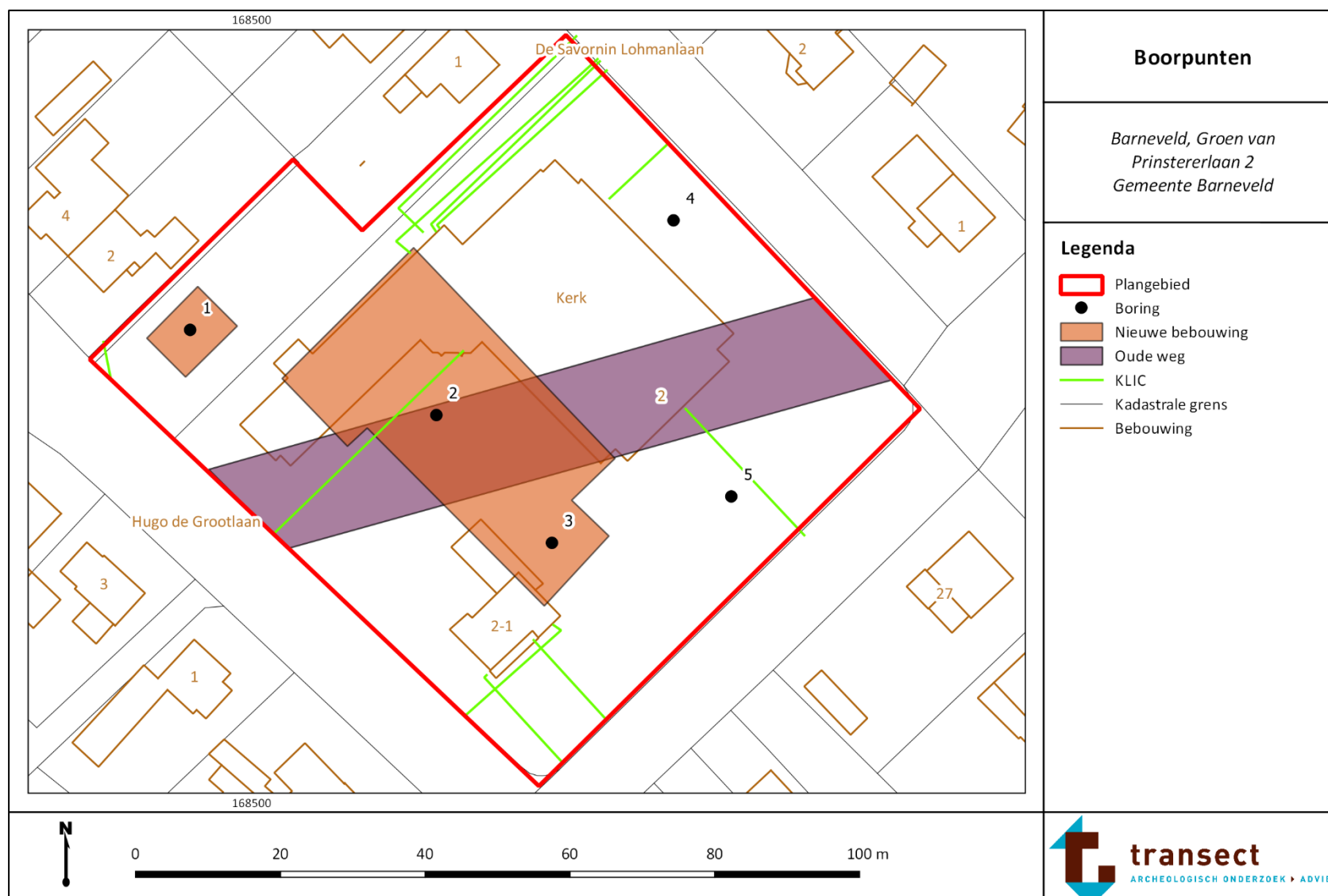
Bijlage 5. Bodem

Bijlage 6. Archeologische waarden en onderzoeken

Bijlage 7. Boorpuntenkaart

Bijlage 8. Foto's van boringen

Hieronder zijn enkele foto's van de boringen opgenomen. Deze foto's geven een goed beeld van de bodemopbouw binnen het plangebied. De boorkernen zijn uitgelegd per blok van 50 cm -Mv, waarbij het maaiveld links begint. Bij de boorkernen van de Edelmanboor wijst de onderzijde (het diepste punt) naar beneden.

Boring 2: 0-130 -Mv.

Boring 3: 0-120 cm -Mv.

Boring 5: 0-120 cm -Mv.

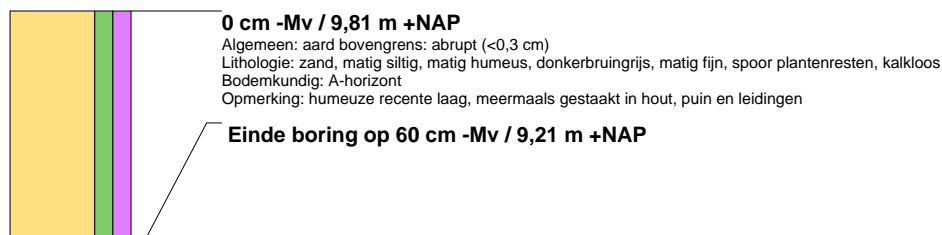
Bijlage 9. Boorbeschrijvingen

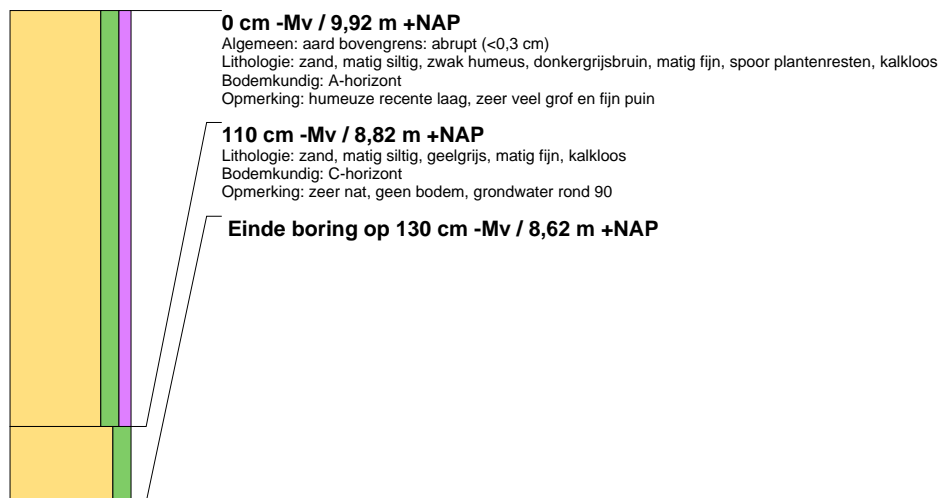
boring: 19341-1

beschrijver: JR, datum: 25-4-2019, X: 168.491, Y: 461.872, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 32G, hoogte: 9,81, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Barneveld, plaatsnaam: Barneveld, opdrachtgever: AgROM Advies, uitvoerder: Transect BV

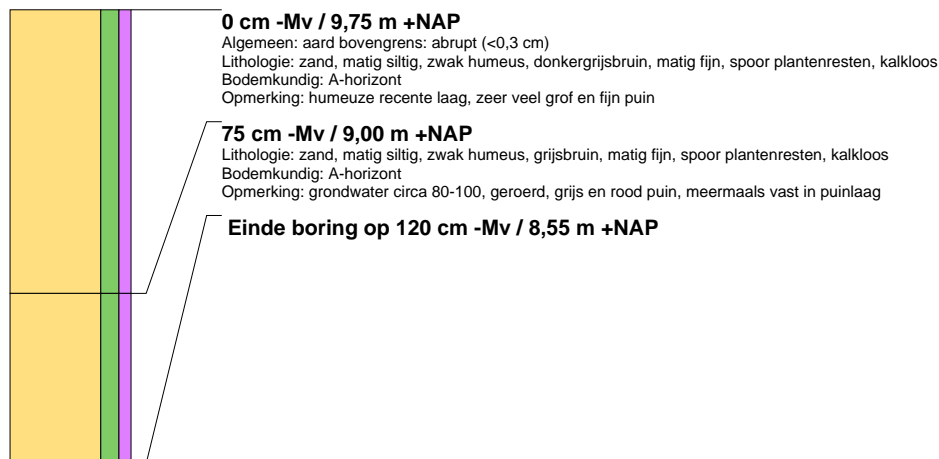
boring: 19341-2

beschrijver: JR, datum: 25-4-2019, X: 168.525, Y: 461.859, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 32G, hoogte: 9,92, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Barneveld, plaatsnaam: Barneveld, opdrachtgever: AgROM Advies, uitvoerder: Transect BV

boring: 19341-3

beschrijver: JR, datum: 25-4-2019, X: 168.541, Y: 461.842, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 32G, hoogte: 9,75, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Barneveld, plaatsnaam: Barneveld, opdrachtgever: AgROM Advies, uitvoerder: Transect BV

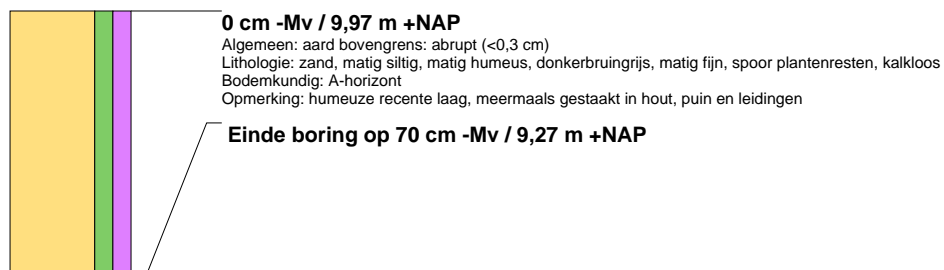

boring: 19341-4

beschrijver: JR, datum: 25-4-2019, X: 168.558, Y: 461.887, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 32G, hoogte: 9,97, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Barneveld, plaatsnaam: Barneveld, opdrachtgever: AgROM Advies, uitvoerder: Transect BV

boring: 19341-5

beschrijver: JR, datum: 25-4-2019, X: 168.566, Y: 461.848, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 32G, hoogte: 9,60, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 cm, doel boring: archeologie - verkenning, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Gelderland, gemeente: Barneveld, plaatsnaam: Barneveld, opdrachtgever: AgROM Advies, uitvoerder: Transect BV

